

L'histoire de Pūraṇa.

ཇོགས་ཕྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི།

Celui nommé Pūraṇa.

Voici une histoire que le Bienheureux conta lorsqu'il séjournait à Śrāvastī.

སྤྱིང་གཞི་མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་བཞུགས་ཏེ།

Cette histoire [fut contée] alors que le Bienheureux séjournait à Śrāvastī.

À cette époque, dans cette ville, un homme vivait dans l'opulence et possédait de grandes richesses. D'innombrables biens lui appartenaient. Une armée de domestiques s'activaient dans ses larges propriétés. On eut dit qu'il possédait les richesses du dieu Vaiśravaṇa ou encore qu'il rivalisait de fortune avec lui. Il épousa une jeune femme quand il fut en âge de se marier. Son épouse et lui apprirent à se connaître par les jeux de la séduction. Ils commencèrent à s'aimer et laissèrent libre cours à leurs désirs.

དེའི་ཆོ་མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་ཁྱིམ་བདག་ལྷན་ཅིང་ནོར་མང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་ ^{<«ལི་»«སྤྱར་»ལཱ།>} ཡོངས་སུ་འཛོན་པ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བྱའི་ནོར་དང་
ལྷན་པ། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བྱའི་ནོར་དང་འབྲན་པ་ཞིག་གནས་པ་དེས། ཐབས་རྒྱར་བབ་པ་ལས་རྒྱུང་མ་བྱུངས་ནས་

À cette époque, dans la ville de Śrāvastī, un homme vivait dans l'opulence et possédait beaucoup de richesses. Ses biens étaient grands. Ses possessions étaient étendues et vastes. Il possédait la richesse de Vaiśravaṇa. Il se maria (lit. prit une femme) puisqu'il était arrivé à (lit. tomba à) l'âge de se marier (lit. de l'épouse).

དེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ཅེ་ཞིང་དགའ་ལ་དགའ་མགུར་སྤྱོད་དོ།

Avec elle, ils se séduisirent (lit. jouèrent), ils [apprirent] à s'aimer et laissèrent libre cours (lit. faire) à leurs envies.

Cependant, ne parvenant pas à avoir d'enfant, cet homme commença à solliciter les dieux de ses prières. Il pria Paśupati, Varuṇa, Kubera, Śakra, Brahmā et d'autres dieux encore. Il pria aussi les dieux des parcs, ceux des forêts, ceux des croisements de quatre chemins, ceux des croisements de trois chemins, ceux qui acceptent les offrandes de nourriture, ceux qui nous accompagnent depuis la naissance et ceux qui suivent constamment les vertueux.

དེ་ ^{<«གཡུང་»«ལི་»«ལེ་»«སྤྱར་»«ཅོ་»+ལ།>} ཅེ་ཞིང་དགའ་ལ་དགའ་མགུར་སྤྱོད་ཀྱང་

Même s'ils s'étaient séduits, [qu'ils] avaient [appris] à s'aimer et avaient laissé libre cours à leurs envies,

ཁྱིམ་བདག་དེ་ལ་བྱ་མེད་དེ་

ce père de famille n'avait pas d'enfant et

བྱ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དེས་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡང་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ།

parce qu'il voulait un enfant, il adressait ses prières aux dieux.

ལྷ་གྲགས་དང་རྒྱ་ལྷ་དང་ཀུ་བེ་ ^{<«ལེ་»«ལོ་ལ་»ལ།>} ར་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཆོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བའི་ལྷ་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་ལྷ་དང་། ལམ་གྱི་བཞི་

མདོའི་ལྷ་དང་སྤུལ་མདོའི་ལྷ་དང་གཏོར་མ་ལེན་པའི་ལྷ་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ལྷ་དང་ཆོས་འབྲུན་པ་པ་དང་རྟག་དུ་བྱི་བཞིན་འབྲང་བའི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡང་གསོལ་བ་འདེབས་ཏེ།

Il adressa ses prières aux dieux comme Paśupati, Varuṇa, Kubera,

Śakra et Brahmā, aux dieux des parcs, aux dieux des forêts, aux dieux des croisements de quatre routes, aux dieux des croisements de trois routes, aux dieux qui reçoivent les offrandes jetées, aux dieux qui naissent en même temps que soi et aux dieux qui suivent constamment les personnes vertueuses. Puis,

Bien qu'il soit communément accepté que les prières font naître des enfants, il n'en est rien. Si tel était le cas, chaque foyer devrait avoir mille enfants, comme les monarques universels.

འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་། <«ཞུས་»ཡང་།>གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་བུ་མོ་སྤྱེ་བར་འགྱུར་རོཞེས་

dans le monde, « de la cause [que constituent] les prières, des garçons et des filles naissent »

གྲག་ <«ཞུས་»གྲགས།>མོད་ཀྱི།

est connu, mais

དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།

ce n'est pas comme ça que sont [les choses]. En effet,

གལ་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་བུ་མོ་སྤྱེ་བར་འགྱུར་དུ་ཟིན་ན།

si la cause des prières faisaient naître des garçons et des filles,

འཁོར་ལོས་སྤྱུར་ <«གཡང་»རྒྱུན། «ཞུས་»བརྒྱུར།>བའི་རྒྱལ་པོ་བཞིན་དུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བུ་སྟོང་སྟོང་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་[12a]རིགས་སོ། །

il faudrait que comme pour les monarques universels, chaque [personne] ait mille enfants.

Or, trois choses font naître les enfants depuis toujours : les deux parents ont un rapport sous l'impulsion du désir, la mère, qui est en âge de procréer, est en période fertile et un être dans l'état intermédiaire se trouve aux alentours. De plus, cet être doit éprouver soit de l'attirance, soit de l'aversion envers l'un de ses futurs parents.

ཡེ་ནི་གནས་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་

Depuis toujours, c'est l'assemblément de trois choses qui

བུ་དང་བུ་མོ་སྤྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ།

font naître les garçons et les filles.

གསུམ་གང་ཞེ་ན།

Ces trois [choses] sont :

ཕ་མ་གཉིས་འདོད་ཆགས་ལངས་ཏེ་བྲད་པ་དང་

les deux parents éprouvent du désir et ont un rapport,

མ་དུས་ལ་བབ་ཅིང་རྒྱ་མཚན་དང་ལྷན་པ་དང་

la mère se situe au bon moment [dans son cycle] et elle est en âge de procréer (lit. elle a ses menstruations) et

དི་ཟེའོངས་པ་སྟེ།

un gandharva est arrivé, et

དི་ཟེའི་སེམས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ལྷན་པ་འཕམ་ཁོང་ <«ཡི་»རྟོག་།> ཁོ་བ་དང་ལྷན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བས་སྤྱེས་པ་འོ། །

l'esprit du gandharva, quant à lui, naîtra s'il est [dans] l'une des deux [situations] : soit il ressent de l'attachement, soit il ressent de l'aversion.

Ainsi, cet homme priait avec ferveur lorsqu'un grand être entra dans le sein de son épouse. Cet être était renommé pour sa grandeur. Il était sur sa dernière existence. Il avait trouvé ce qu'il cherchait. Il était en position d'atteindre la libération. Il avait

accumulé les mérites. Son regard s'était détourné du cycle des existences. Son regard était tourné vers l'au-delà de la souffrance. Il ne voulait plus des naissances du cycle des existences et son corps suivant serait le dernier.

དེ་ནས་དེ་ཡང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལྟར་བྱེད་ལ་

Donc, le père de famille (lit. il) adressait ses prières avec beaucoup d'entrain et

སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་ཆེ་བར་གྲགས་པ།

un grand être, connu pour sa grandeur,

སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་

un [être] sur sa dernière existence,

བཅའ་བར་བྱ་བ་ལྟོད་པ་

un [être] qui a obtenu ce qu'il cherchait,

ཐར་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱུར་པ།

un [être] qui avait ce qu'il faut pour la libération,

ཚོགས་བསགས་པ་

un [être] qui avait accumulé les mérites,

ལྷ་རྒྱལ་ལས་འདས་པ་ལ་ནང་དུ་བལྟས་པ།

un [être] qui regardait vers l'intérieur [qu'est] l'au-delà de la souffrance,

འཁོར་བ་ལས་ཕྱི་ལ་ཏུ་བལྟས་པ།

un [être] qui regardait vers l'extérieur du samsara,

སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་གནས་རྣམས་མི་འདོད་པ།

un [être] qui ne voulait pas de la condition (lit. l'endroit de

naissance) des mondes (lit. endroits où aller) du samsara,

ལུས་ཀྱི་ཐ་མ་འཛིན་པ་ཞིག་ཀྱང་དེའི་རྩལ་མའི་མངལ་དུ་སྐྱེས་སོ།།

un [être] qui tient son dernier corps, est né dans le sein de son épouse.

Certaines femmes à l'intelligence naturelle possèdent cinq particularités. Elles savent quand un homme les désire et quand il ne les désire pas. Elles savent quand elles sont fertiles et quand terminent leurs menstruations. Elles savent quand elles sont enceintes. Elles savent de qui elles attendent un enfant. Elles savent que c'est un garçon ou une fille parce qu'un garçon se blottit dans le ventre du côté droit et une fille du côté gauche.

བླ་མེད་མཁས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་ཅིག་ལ་ནི་སྤྲོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ལྷ་ཡོད་དེ།

Certaines femmes qui ont une intelligence naturelle possèdent cinq particularités (lit. cinq choses/dharmas spécifiques) :

ལྷ་གང་ཞིན།

ces cinq sont :

སྐྱེས་པ་ཆགས་པར་ཡང་ཤེས་ལ་

elles savent qu'un homme éprouve du désir pour elles

མ་ཆགས་པར་ཡང་ཤེས་པ་དང་

ou bien qu'il n'éprouve pas de désir,

དུས་ཀྱང་ཤེས་ལ་

elles connaissent aussi leur cycle (lit. temps) et

ལྷ་མཚན་ཡང་ཤེས་པ་དང་

elles connaissent aussi leurs règles,

བྱ་ཆགས་པ་ཤེས་པ་དང་།

elle savent qu'elles sont enceintes (lit. qu'un enfant est là),

གང་ལས་བྱ་ཆགས་པ་ཤེས་པ་དང་།

elles savent de qui elles sont enceintes (lit. un enfant est là),
 ཁྱུ་ཡང་ཤེས་ལ་
 elles savent [que c'est] un garçon ou bien
 བུ་མོ་ཡང་ཤེས་པ་སྟེ།
 elles savent [que c'est] une fille parce que
 གལ་ཏེ་ཁྱུ་ཡིན་ན་ནི་ལྟོ་གཡས་ལོགས་སུ་རྟེན་ཅིང་གནས་སོ། །
 si c'est un garçon, il se positionne (lit. s'appuie) sur le côté
 droit et y reste.
 གལ་ཏེ་བུ་མོ་ཡིན་ན་ནི་ལྟོ་གཡོན་ལོགས་ན་རྟེན་ཅིང་གནས་སོ། །
 Si c'est une fille, il se positionne (lit. s'appuie) sur le côté
 gauche et y reste.

L'épouse de ce père de famille fut transportée de joie lorsqu'elle tomba enceinte. Elle fit appeler son mari : « Bien-aimé, j'attends un enfant ! dit-elle. Réjouissez-vous ! Je suis sûre que c'est un garçon : il se blottit du côté droit de mon ventre. »

དེ་ནས་གང་གི་ཚེ་དེ་ལ་བུ་
 <«གཡུང་» «ལི་» «པེ་» «སྒར་» «ཙོ་» «ཞོལ་» —བླ།> ཆགས་པར་བྱུང་པ་དེའི་ཚེ་དེ་དགའ་ཆེས་ནས་
 Donc, lorsqu' [elle] tomba enceinte (lit. un enfant fut là), elle fut
 extrêmement contente et
 ཁྱིས་ཐབ་
 <«ཞོལ་» «ཐབས།»> ལ་སྒྲན་པ།
 elle [le] raconta à son mari : «
 རྒྱུ་
 Seigneur,
 བདག་ལ་སྲས་ཆགས་ཏེ།
 je suis enceinte d'un garçon (lit. un garçon est dans moi) parce que
 བདག་གི་
 <«ཙོ་» «གླིང་།»> རུས་གཡས་ལོགས་སུ་རྟེན་ཅིང་གནས་པ་ལས་ན་
 il se positionne (lit. s'appuie) du côté droit de mon ventre (lit.
 matrice). Donc,
 ཁྱུ་རུང་འགྱུར་བར་ངེས་ཀྱིས་
 <«ཙོ་» «བ་ངེས་ཀྱིས།» «སྒར་» «ཞོལ་» «བར་ངེས་ཀྱི།»> |
 il est certain que ce soit un garçon. Donc,
 དགྲེས་པ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ་ཞེས་
 réjouissez-vous. »
 བྱས་
 <«གཡུང་» «བླ།» «ལི་» «པེ་» «སྒར་» —བྱས།> ནས།
 dit-il. Puis,

Submergé de joie, il se redressa, leva le bras droit et exprima tout son bonheur : « Il me sera enfin donné de voir le visage de l'enfant que j'attends depuis si longtemps ! Qu'il soit digne de moi ! Qu'il ne soit pas indigne de moi ! Puisse-t-il me succéder ! Puisse-t-il pourvoir à mes besoins en retour du soin dont je vais l'entourer ! Puisse-t-il se servir des biens que je lui laisserai ! Puisse ma lignée familiale perdurer longtemps ! Lorsque nous décéderons, puisse-t-il faire l'aumône et accumuler des mérites en notre nom, quelle qu'en soit la quantité ! Puisse-t-il ensuite dédier ces mérites pour qu'ils nous parviennent à tous les deux, où que nous soyons partis et renés ! »

དེ་ཡང་དགའ་ཆེས་ཏེ་
 il fut extrêmement (lit. de trop) content et
 རོ་སྟོད་ནི་བཏེག་
 <«གཡུང་» «རྟེག་» «ཞོལ་» «བཏེགས།»>
 redressa son buste,

<“གུལ་དང་”>“པེ་”+ལང་། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཉ་ཅང་ལན་ཆེ་། ཆེ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཉ་ཅང་མང་། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་།
 <“གུལ་དང་”>“པེ་”ལོ། <“གུལ་དང་”>“པེ་”དང་།

དང་། ཉ་ཅང་རོ་ཚ་བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཉ་ཅང་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཏེ། ཁ་བ་དང་སྦྱར་བ་དང་ལན་ཚྡོ་ <«གཡུང་»ཟེ།> དང་མངར་ <«གཡུང་»ལེ།> དང་དང་ཚྡོ་ <«གཡུང་»ལེ།>

[Il fit qu']on lui procure (lit. elle dépende de) les choses pour le froid quand il faisait froid, les choses pour le chaud quand il faisait chaud, les aliments recommandés (lit. montrés) par le médecin, ceux qui ne sont pas trop amers, ceux qui ne sont pas trop acides, ceux qui ne sont pas trop salés, ceux qui ne sont pas trop sucrés, ceux qui ne sont pas trop piquants, ceux qui ne sont pas trop astringents, c'est à dire les aliments qui ne sont ni amers, ni acides, ni salés, ni sucrés, ni piquants ni astringents,

དོ་ཤལ་དང་སེ་ <«གཡུང་»ལེ།> མོ་དོས་ལུས་རྣམ་པར་བཞུགས་ <«གཡུང་»ལེ།> ཏེ།

[il fit qu']on pare entièrement son corps de colliers courts et longs,

ལྷའི་བུ་མོ་དགའ་བའི་ཚལ་ན་རྣམ་པར་རྒྱ་བ་བཞིན་དུ། ལུས་ <«གཡུང་»ལེ།> ཁྲིའི་སྟེང་ནས་ཁྲིའི་སྟེང་དང་། ཁྲིའི་ <«གཡུང་»ལེ།> སྟེང་

ནས་ཁྲིའི་ <«གཡུང་»ལེ།> སྟེང་དུ་རྒྱ་ཞིང་

[il fit qu']elle se déplace comme une jeune déesse (lit. une fille de dieu) qui évolue dans un jardin merveilleux (lit. jardin des plaisirs), du dessus d'un divan (lit. trône) au dessus d'un [autre] divan, du dessus d'un siège (lit. petit trône) au dessus d'un [autre] siège,

འོག་གི་ས་གཞི་ <«གཡུང་»ལེ།> ལ་མི་འབབ་པ་དང་།

sans descendre jusqu'au sol (lit. le sol du bas),

དེས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སྒྲ་སྒྲ་དེ་ཅི་ཡང་མི་ཐོས་པར་བྱས་སོ། །

il fit qu'elle n'entende aucun son, aucune voix désagréable.

Les Bienheureux bouddhas montrent l'unique voie à parcourir. Ils maîtrisent les deux domaines de la connaissance et la sagesse. Ils appliquent souverainement les trois attentions rapprochées qui sont leur apanage. Les quatre intrépidités les rendent inébranlables. Ils sont entièrement affranchis des cinq naissances. Ils connaissent parfaitement les six facultés sensorielles. Ils vivent les sept branches de l'éveil. Ils fixent leur esprit sur les huit libérations parfaites. Ils s'absorbent dans les neuf absorptions successives et possèdent la puissance des dix forces. Eux qui poussent le rugissement éclatant et parfait du lion, ils tournent naturellement leurs yeux d'éveillés vers le monde pendant les six périodes de la journée — les trois du jour et les trois de la nuit.

སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བཟོད་པ་གཅིག་པུ་འཕམ་སྟོན་པ།

Les Bienheureux Bouddhas montrent l'unique voie à parcourir ;

རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་ <«གཡུང་»ལེ།> མངའ་བརྟེས་པ།

ils possèdent (lit. obtenu la possession de) les deux aspects de la connaissance et la sagesse ;

མ་འདྲིས་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་ <«གཡུང་»ལེ།> པ་གསུམ་ལ་མཁས་པ།

ils excellent dans les trois attentions rapprochées qui leur sont propres ;

མི་འཛིགས་པ་ <«གཡུང་»ལེ།> བཞིས་མི་འཛིགས་པ།

ils sont intrépides grâce aux quatre intrépidités ;

འགྲོ་བ་ལྔར་འགྲོ་བ་ལས་རྣམ་པར་ <«གཡུང་»ལེ།> བྱོལ་བ།

ils sont entièrement libérés d'aller vers les cinq renaissances ;

སྦྱེ་མཆོད་དུག་ལ་མཁས་པ་

ils sont versés dans les six sources des sens ;

བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ལ་སྦྱོད་ཡུལ་བ།

ils vivent les sept branches de l'Éveil ;

མཐོ་རིམ་དང་། <<གཟུན>> «ཡི» «ཤེས་པའི» «སྒྲིབ་པའི» «ཚུལ་ལྟར་དུ། བཅས་པ་དང་འབྲས་བུ་ལ་གཞག་། <<ཡི» «སྒྲིབ་པའི» «ཚུལ་ལྟར་དུ། བཅས་པ་

les établir dans les royaumes supérieurs, la libération ou le résultat ?
 ལུ་ནི་ཉེས་པར་སྟོན་པའི་འདས་དུ་བྱིང་བ་ལས་
 Quel être (lit. qui) enlisé dans le marais des mauvaises conduites
 ལག་ <«གཡུང་» «ལེ་» + ག> རས་དང་བར་བྱ།
 vais-je tirer par la main ?
 ལུ་ནི་ <«གཡུང་» «ལེ་» + ག> འཕགས་པའི་ཉོར་བདུན་མེད་པ་ལས།
 Qui, dépourvu des sept joyaux des [êtres] nobles,
 འཕགས་པའི་ཉོར་བདུན་གྱི་དབང་ལྷན་ལ་དབང་བྱེད་དུ་གཞུག་ <«གཡུང་» «ལེ་» བཞུགས།> པར་བྱ།
 vais-je pousser à s'appropriier le pouvoir des seigneurs des sept joyaux des [êtres] nobles ?
 ལུ་ནི་དག་བའི་རྩ་བ་རྣམས་མ་བསྐྱེད་ <«གཡུང་» «ལེ་» བྱིད།> པ་ལས་
 Qui, n'ayant pas développé les racines vertueuses,
 བསྐྱེད་པར་བྱ།
 inciterais-je à [les] développer ?
 ལུ་ནི་དག་བའི་རྩ་བ་རྣམས་བསྐྱེད་ཟིན་པ་ལས་
 Qui, ayant déjà développé les racines vertueuses,
 ཡོངས་སུ་སློན་པར་བྱ།
 inciterais-je à [les] faire mûrir ?
 ལུ་ནི་དག་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སློན་ཟིན་པ་ལས་
 Qui, ayant déjà fait mûrir entièrement les racines vertueuses,
 ཡེ་ཤེས་གྱི་ <«ལི་» «རྣམ་» གྱིས།> མཚན་གྱིས་བརྟོལ་ <«ཁྱེད་» བརྟོལ།> པར་བྱ།
 inciterais-je à [les] faire jaillir à l'aide de l'arme de la sagesse ?
 ལུ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་བས་བརྒྱན་པའི་འཛིག་རྟེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་བྱ་སྟེ་
 Pour quel être (lit. qui) fructifierais-je ce monde qui est orné
 puisqu'un bouddha y est apparu ? »
 ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་གོ། །
 [Ainsi] s'applique leur regard de sagesse.

*Dans l'océan, où vivent les makaras,
 Les marées régulières tardent parfois.
 Pour leurs enfants à discipliner,
 Jamais ne tardent les éveillés.*

རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་གནས། །དུས་རྒྱབས་ <«གཡུང་» «ལེ་» བརྒྱབས།> ཡོལ་བར་འགྱུར་ཡང་སྲིད། །
 [Dans] l'océan, où vivent les makaras, il est envisageable (lit. il est éventuellement possible que) que les marées [toujours régulières] arrivent en retard.
 གདུལ་བར་བྱ་བའི་སྲས་རྣམས་ལ། །སངས་རྒྱས་དུས་ལས་ཡོལ་བ་མེད། །
 Pour leurs enfants qu'ils doivent dompter, les bouddhas ne prennent [jamais] de retard.

De même que les Bienheureux Bouddhas regardent le monde avec leurs yeux d'éveillés pendant les six périodes de la journée, les grands auditeurs, eux aussi, regardent le monde avec des yeux d'auditeur pendant ces six périodes — les trois du jour et les trois de la nuit.
 སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཉིན་དུས་གསུམ་མཚན་དུས་གསུམ་སྟེ། ཉིན་མཚན་དུས་དུག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟུན་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ལ་གཟིགས་པ་
 དེ་བཞིན་དུ་

De même que les Bienheureux Bouddhas regardent le monde avec les yeux de bouddha pendant les six périodes de la journée, les trois du jour et les trois de la nuit,

ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཉན་^{<«ཉན་»+མཚན།>} ལྟུང་གསུམ་མཚན་ལྟུང་གསུམ་སྟེ། ཉན་མཚན་ལྟུང་ལྟུང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མིག་གིས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་དེ།
les grands auditeurs, eux aussi, regardent le monde avec les yeux d'auditeur pendant les six périodes de la journée, les trois du jour et les trois de la nuit. Ainsi,

Ainsi, tandis que l'honorable Aniruddha scrutait le monde, il vit qu'un être qui entamait sa dernière existence en passant le seuil de la maison de ce père de famille. Il se demanda qui lui permettrait de se libérer, le Bouddha ou un auditeur, et vit que lui-même devrait le faire.

ཆོ་དང་ལྟན་པ་མ་འགགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མིག་གིས་འཇིག་རྟེན་ལ་བལྟས་ན།

lorsque l'honorable Aniruddha regardait le monde avec les yeux d'auditeur,

སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་གིས་^{<«གཡུང་»«ཤེ་»གི།>} བྱིས་བདག་དེའི་བྱིས་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བར་^{<«གཡུང་»«ཤེ་»ག།>} མཐོང་ངོ། །

il vit qu'un être sur sa dernière vie (lit. existence) passerait la lisière [de sa prochaine vie] dans la maison de ce père de famille.
མཐོང་ནས་ཀྱང་

L'ayant vu,

བསམས་པ་

il pensa : «

སེམས་ཅན་དེ་སྤུས། འདུལ་བར་འགྱུར།

Cet être, qui le domptera ?

ཅི་^{<«གཡུང་»«ཤེ་»«རྣང་»«ཙྰ་»«ཉན་»ཞིང་།>} སངས་རྒྱལ་གྱིས་འདུལ་བར་འགྱུར་རམ།

Est-ce que le Bouddha le domptera ou bien

འོན་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་འདུལ་བར་འགྱུར་ཞིག་གྱུ་སྟུམ་པ་དང་

est-ce qu'un auditeur le domptera ? » pensa-t-il. À ce moment,

དེས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འདུལ་བར་འགྱུར་བ་མཐོང་ངོ། །

il vit que c'était lui-même (lit. moi-même) qui le dompterait.

Dès lors, il se rendit de temps à autre dans cette maison pour enseigner à ce père de famille. Il l'établit ainsi dans une dévotion parfaite. Grâce à l'honorable moine, le père de famille prit refuge et s'engagea à respecter certains vœux. Il s'engagea aussi avec dévouement dans la pratique de l'aumône et du partage de ses bienfaits. En peu de temps, les mendiants vinrent chez lui comme on va au puits chercher de l'eau.

མཐོང་ནས་ཀྱང་

L'ayant vu,

བྱིས་དེར་སོང་ནས།

il alla dans cette maison et

བྱིས་བདག་དེའི་ལྟུང་ལྟུང་སྤུས་སྦྱར་རྟོ། །

enseigna le Dharma de temps en temps à ce père de famille.

དེས་^{<«གཡུང་»«ཤེ་»དེན་གྱ།>} བྱིས་བདག་དེ་དང་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་གནས་པར་བྱས་སོ། །

Il installa (lit. faire rester) ce père de famille dans une dévotion parfaite (lit. auspiciouse).

རྒྱབས་སྤུ་འགྲོ་བ་དང་། བསྐྱབ་^{<«གཡུང་»བརྟུག་།>} པའི་གཞི་རྣམས་ལ་ཡང་གནས་པར་བྱས་སོ། །

Il l'installa (lit. fit rester) aussi dans le refuge (lit. la prise

de refuge) et dans les vœux (lit. bases de l'entraînement).

སྒྱིན་པ་དང་སྒྱིན་པའི་བཞུགས་ཤིང་ཡང་དད་པར་བརྟུན་དེ།

Il le fit aussi entrer avec dévotion dans la [pratique de la] générosité et l'échange de la générosité.

དེས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར། ཁྱིམ་དེ་སྦྱང་བ་རྩམས་ཀྱི་ཚུ་རོང་དང་། <«གཡུང་» «ཡི་» «ཤེ་» «རྩུང་» «ཙོ་» «ཞོལ་» —དང་།> འབྲ་བར་[13b]གྱུར་པར་

<«གཡུང་» «ཡི་» «ཤེ་» «རྩུང་» «ཙོ་» «ཞོལ་» —གྱུར་པར་།> བྱས་སོ། །

Il fit de sorte que, peu de temps après, cette maison devint comme un puits pour les mendiants (lit. ceux qui mendient).

Un jour, pour décider les futurs parents, l'honorable Aniruddha se rendit chez eux seul, sans compagnon ni serviteur.

« Être sublime, pour quelle raison venez-vous seul, sans compagnon ni serviteur ? demanda le père de famille. Ne se trouve-t-il personne pour vous servir ?

— En dehors des personnes que seuls vous et les vôtres pourriez mettre à mon service, où pourrais-je trouver quelqu'un qui me servirait ? répondit l'honorable moine.

— Vénérable Aniruddha, mon épouse attend un enfant. S'il s'avérait être un garçon, je vous l'offrirai comme serviteur, être sublime.

— Les vertueux tiennent leurs promesses », remarqua l'honorable Aniruddha avant de s'en aller.

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན། ཚོ་དང་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས། ཕ་མ་དེ་གཉིས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

Ensuite, plus tard, l'honorable Aniruddha, pour rendre ces deux parents stables [dans leurs engagements],

ཆཱ་མེད་པ་དང་། གཡོག་མེད་པར་གཅིག་ཕུ་ཁྱིམ་དེར་སོང་བ་དང་།

alla seul dans cette maison, sans compagnon ni serviteur.

ཁྱིམ་བདག་དེས། ཚོ་དང་ལྷན་པ་མ་འགགས་པ་ཆཱ་མེད་པ་དང་། གཡོག་མེད་པར་གཅིག་ <«གཡུང་» «ཤེ་» «ཞོལ་» ཕུ་འོང་བར་མཐོང་ངོ་། །

Ce père de famille vit que l'honorable Aniruddha vint seul, sans compagnon ni serviteur.

མཐོང་ནས་ཀྱང་།

L'ayant vu,

འཕགས་པ་

« [Être] sublime,

ཁྱོད་ཅིའི་ <«གཡུང་» «ཤེ་» «ཞོལ་» སྤྱད་དུ་ཆཱ་མ་མཆིས་པ་དང་། ཞུས་རིང་ <«གཡུང་» «ཤེ་» «ཞོལ་» མ་མཆིས་པར་གཅིག་ཕུ་ <«གཡུང་» «ཤེ་» «ཞོལ་» གཤེགས།

Pour quelle raison venez-vous seul, sans compagnon et sans serviteur ?

འཕགས་པའི་ཞབས་འབྲིང་། <«གཡུང་» «ཤེ་» «ཞོལ་» བསྐྱིད་པ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སམ་ཞེས་

Ne se trouve-t-il personne pour [vous] servir (lit. faire le serviteur), [être] sublime ? »

དྲིས་སོ། །

demanda-t-il.

ཚོ་དང་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས་སྒྲུས་པ།

L'honorable Aniruddha dit : «

ཁྱེད་ཅག་ལྟ་བུ་འབང་ཞིག་གིས་བྱིན་པ་ <«གཡུང་» —པ།> མ་གཏོགས་པར་བདག་ཅག་ལ་བྱད་ན་གཡོག་གི་འབྱུང་ཁུངས་ག་ལ་ཡོད།

En dehors de [ceux] qui seraient donnés par [ceux] comme vous, où ailleurs pourrait-il y avoir de source de serviteurs ? »

ཁྱིམ་བདག་གིས་སྒྲུས་པ།

Le père de famille dit : «

བརྟུན་པ་མ་འགགས་པ་

Vénérable Aniruddha,

བདག་གི་མཆིས་བྲང་ལ་བྱ་ཆགས་པ་མཆིས་གྱིས་ <«གཡུང་»«པེ་»གིས། «ཞོལ་»གི།>
mon épouse attend un enfant (lit. il est arrivé un enfant à mon épouse),
དེ་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཞིག་བཅས་པར་བྱུང་ན་ <«ཁྱེད་»ནས།>
si c'est un garçon qui naît,
དེ་བདག་གིས་འཕགས་པའི་ཞབས་འབྲིང་ <«གཡུང་»«པེ་»ཞུས་པར།> བྱ་དབུལ་ལོ།
je [vous] l'offrirai, être sublime, comme serviteur. »
ཆོ་དང་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས་སྒྲུབ་པ།
L'honorable Aniruddha dit : «
ཁོང་དག་བརྒྱུས་ཤིང་དཔེ་བཅས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ།
[Ceux dont] l'esprit (lit. l'intérieur) est vertueux sont stables
dans leurs promesses. »
དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲུབ་ནས།
dit-il. Puis,
ཆོ་དང་ལྷན་པ་མ་འགགས་པ་ <«གཡུང་»གི།> མོང་འོ།
l'honorable Aniruddha s'en alla.

Environ neuf mois plus tard, l'épouse du père de famille donna naissance à un fils bien proportionné, beau et agréable au regard. Sa peau était d'une ravissante teinte dorée. Il avait un port de tête aussi droit qu'un parasol, les mains longues, le front large, le nez proéminent, bien dessiné et les sourcils denses. Lors des célébrations de sa naissance, son père lui chercha un nom : « J'appelle de mes souhaits sa naissance depuis si longtemps ! Cet enfant m'a parfaitement comblé ! Il a exaucé mon souhait le plus cher, ce que j'ai tant désiré et tant attendu. Oui, son nom sera “Pūraṇa”, Celui-qui-Exauce. »

ཁྱིམ་བདག་དེའི་རྒྱང་མ་ཡང་རྒྱ་བ་དགུ་འཕ་བཅུ་ལོན་པ་དང་
[À] l'épouse de ce père de famille, après que neuf ou dix mois soient passés,
ཁྱེད་གཟུགས་བཟང་ཞིང་བལྟ་ <«ལི་»«རྒྱང་»«ཙོ་»ཟླ།> ན་སྒྲུག་ལ་མཛེས་པ་མདོག་བཟང་བ་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཅན་མགོ་གདུགས་ལྟར་འདུག་པ་ལག་པ་རིང་བ་དཔྲལ་
<«པེ་»ནས།> བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། ལྷ་མཐོ་བ་སྒྲུ་ལེགས་པ་སྤྲིན་མ་སྒྲུག་པ་ཞིག་བཅས་སོ།
naquit un enfant au corps harmonieux (lit. noble), qui était beau et agréable au regard, dont la teinte noble [était] la couleur de l'or, dont la tête [se] tenait comme une ombrelle, dont les mains étaient longues, dont la largeur (lit. l'étendue) du front était grande, dont le nez était haut, dont le nez était bien [fait] et dont les sourcils étaient denses.
དེ་ནས་དེའི་བཅས་སྟོན་རྒྱས་པར་བྱས་ནས།
Ensuite, la fête de sa naissance fut faite [de manière] grandiose (lit. vastement) et
ཁྱེད་འདིའི་མིང་ཇི་སྐད་གདགས་ཞེས་ <«གཡུང་»བདགས་ཤེས། «ལི་»«པེ་»«ཙོ་»གདགས་ཤེས།>
« Comment nommer ce garçon ? »
མིང་འདོགས་པར་བྱེད་དེ་ <«གཡུང་»པ་ཟླ།>
Un nom lui fut donné :
བདག་གི་བྱ་བུ་ནས་བཅོལ་ <«གཡུང་»ཟླ།> བར་འབྱུང་ཞིག་གྲུ་སྒྲུམ་དུ་
« “Mais quand naîtra mon enfant ?” [pensai-je].
ཡུན་རིང་ <«ཙོ་»ཟླ།> སོ་ནས། བདག་གིས་སྟོན་སྟོན་པ་དང་ཡུན་རིང་སོ་ནས་བདག་འདོད་ཅིང་།
Ce que j'ai tant souhaité (lit. souhaité et souhaité) depuis longtemps et ce que j'ai tant désiré depuis longtemps,

ཡིད་སྤོན་དུ་བགྱི་བགྱི་བ་དེ། བྱུ་འདིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པས་

ce que j'espérais (lit. avoir un souhait mental) tant, ce garçon l'a entièrement réalisé (lit. complété). C'est pourquoi,

བྱུ་འདི་མིང་རྫོགས་བྱེད་ཅེས་གདགས་སོ་ཞེས་

il sera nommé Pūraṇa (Celui-qui-Exauce (lit. complète)) »

ཟེར་རོ།
dit-il.

L'enfant fut ensuite remis à huit nourrices. Deux le portaient dans leur giron, deux l'allaitaient, deux faisaient sa toilette et deux jouaient avec lui. Protégé par une plume de paon de la main de Nārāyaṇa et par un cordon de protection, Pūraṇa grandit grâce au lait, au yaourt, au beurre, au beurre clarifié et au beurre sur-clarifié dont il était nourri. Il s'épanouit aussi rapidement qu'un lotus dans un lac.

དེ་ནས་བྱུ་རྫོགས་བྱེད་པར་ན་འཛོ་བའི་མ་མ་གཉིས་དང་། ལུ་མ་སྤྱན་

གཉིས་ཏེ་མ་མ་[14a]བརྒྱད་ལ་གཏད་ནས།

Ensuite, le garçon Pūraṇa fut remis à huit nourrices, deux nourrices qui l'accueillaient (lit. le faisaient vivre) dans leur giron, deux nourrices qui lui donnaient le sein, deux nourrices qui lavaient ses souillures et deux nourrices pour jouer avec lui. Puis,

དེ་སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱུ་འཕག་ན་ཐོགས་པའི་

མར་དང་མར་གྱི་ཉིང་གས།

Il se développa au fil du temps grâce à la plume de paon que tient Nārāyaṇa, au cordon de protection, à du lait, du yaourt, du beurre, du beurre purifié (lit. fondu) et du beurre sur-purifié (lit. essence du beurre) et

མཛོད་ནད་གི་པད་མ་བཞིན་དུ་སྐྱེད་

comme un lotus dans un lac, il grandit avec force.

Quand il fut en âge d'étudier, il apprit à lire, à calculer mentalement, à diviser, à calculer sur les doigts, à extraire, à dissimuler, à étaler, à évaluer la qualité des vêtements, à évaluer celle des gemmes, des substances précieuses, des parfums, des remèdes, des éléphants, des chevaux, des armures et des armes. Il vint à maîtriser l'écriture et la lecture. Il devint ingénieux, habile de ses mains, vif d'esprit et rompu aux huit évaluations.

དེ་གང་གི་ཆེ་ཆེར་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ། ཡི་གེ་དང་ཁོང་ཕྱིས་དང་ཤོད་དགོད་པ་དང་ལག་ཕྱིས་དང་དབྱུང་བ་དང་སྒྲ་བ་དང་དབྱུང་པ་དང་གོས་བརྟག་པ་དང་ཞོར་བྱ་

བརྟག་

མཛོད་བརྟག་པ་བསྐྱབས་

Lorsqu'il eut grandi, il apprit à lire, à calculer mentalement, à diviser, à calculer sur les doigts, à extraire, à dissimuler, à étaler, à évaluer la qualité des vêtements, celle des gemmes, celle des substances précieuses, celle des parfums, celle des remèdes, celle des éléphants, celle des chevaux, celle des armures et celle des armes. Ainsi,

ཡི་གེ་མཁས་པ་དང་ཁྲིག་མཁས་པ་དང་མཛོངས་

རྣམས་པ་བརྒྱད་ལ་བྱང་བར་བྱུར་རོ།

il sut parfaitement écrire (lit. versé dans les lettres). Il sut parfaitement lire (lit. versé dans la lecture). Il devint ingénieux, habile de ses mains (lit. clair sur les choses à faire), vif d'esprit et rompu (lit. entraîné) aux huit évaluations.

L'honorable Aniruddha vit que le moment était venu d'inciter Pūraṇa à se retirer du monde. Le matin tôt, il revêtit les habits monastiques, puis le bol à aumône à la main, il partit à Śrāvastī quêter des offrandes. Demandant l'aumône de porte en porte, il se dirigea vers la demeure du père de famille où il s'assit sur le siège qui lui était préparé.

དེ་ནས་བྱི་ཞིག་ན། ཚོད་པ་ལྷན་པ་མ་འགགས་ <«ལི་»«སྤར་»«ཙྰ་»འགག་> ཕས། བྱུ་དེ་རབ་ཏུ་དབྱུང་ <«གཡུང་»«ལི་»«ཤེ་»«སྤར་»«ཙྰ་»«ཞལ་»བྱུང་> བའི་དུས་ལ་བབ་པར་མཐོང་ནས།

Ensuite, l'honorable Aniruddha vit que le moment était venu [que] ce garçon se retire du monde, et

སྤྱི་ཤུམ་ཐབས་དང་ཚེས་གོས་བགོས་ཏེ།

le matin, il revêtit le nivāsana et le cīvara, puis

ལྷུང་བཟེད་ཐོགས་ནས་

il prit son bol à aumône et

མཉན་དུ་ཡོད་པར་བསོད་སྟོམས་ལ་སོང་སྟེ།

partit à Śrāvastī pour [y recevoir] l'aumône et

དེ་མཐར་གྱིས་བསོད་སྟོམས་ལ་རྒྱ་བ་ལས།

faisant progressivement l'aumône,

ཁྱིམ་བདག་དེ་འི་ཁྱིམ་ག་ལ་བ་ <«གཡུང་»—ག> དེར་སོང་སྟེ་བྱིན་ནས།

il alla et se rendit à l'endroit de la maison de ce père de famille et

སྟན་བཤམས་པ་ལ་འདུག་གོ།

il s'assit sur le siège disposé [pour lui].

« Père de famille, dit l'honorable Aniruddha, tu m'avais donné ce garçon comme serviteur avant qu'il naisse. Les vertueux tiennent leurs promesses. C'est bien celle que tu avais faite, n'est-ce pas ?

— Être sublime, je vous ai bien fait cette promesse », répondit le père de famille. Puis, prenant son fils par les deux mains, il l'offrit à l'honorable Aniruddha en disant :

« Mon enfant, je t'avais offert à cet être sublime avant que tu naisses. Suis-le et mets-toi à son service.

— Ceci me sera profitable », répondit le jeune homme.

འདུག་ནས་ཀྱང་

S'étant assis,

ཚོད་པ་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས། ཁྱིམ་བདག་དེ་ལ་སྟམས་པ།

l'honorable Aniruddha dit à ce père de famille : «

ཁྱིམ་བདག་

Père de famille,

བྱུ་འདི་ནི་མ་བཅས་པའི་ <«གཡུང་»བཅས་པའི་«ཤེ་»བཅས་པའི་> སྤྱོད་ལ་ནས། རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་གི་གཡོག་ཏུ་བྱིན་ཏེ།

Tu m'avais donné ce garçon comme serviteur avant qu'il naisse, aussi,

ཁོང་དགོ་བ་རྟམས་ནི་དམ་བཅས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཡིན་ན།

puisque [ceux dont] l'esprit (lit. l'intérieur) est vertueux sont
 stables dans leurs promesses,
 དེལོན་ལྟར་དམ་མ་བཅས་སམ།
 n'avais-tu pas fait exactement cette promesse ? »
 ཁྱིམ་བདག་གིས་སྒྲུས་པ།
 Le père de famille dit : «
 འཕགས་པ་
 « [Être] sublime,
 དེལོན་ལྟར་དམ་བཅས་ ^{<«གཡུང་»«པེ་»+པ།>} ལགས་སོ་ཞེས་
 j'avais fait exactement cette promesse. »
 བྱས་ནས།
 dit-il. Puis,
 ཁྱེད་དེ་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཟུང་ ^{<«གཡུང་»«པེ་»གཞི།>} ཞྩ།
 il tint ce garçon par les deux mains et
 ཚོ་དང་ལྟན་པ་མ་འགགས་པ་ལ་ཕྱལ་ནས་
 l'offrit à l'honorable Aniruddha et
 སྒྲུས་པ།
 dit : «
 བ་
 Enfant,
 ཁྱོད་མ་བཅས་པའི་སྤྱོད་ལ་ནས། འཕགས་པ་ལ་ངས་ཕྱལ་གྱིས་ ^{<«ཞོས་»གྱི།>}
 avant que tu naisses, je t'avais offert à [cet] [être] sublime. Donc,
 མོང་ལ་
 va et
 འཕགས་པའི་ཞམ་རིང་གྱིས་ཤིག །
 fais le serviteur de [cet] [être] sublime. »
 ཁྱེད་སྒྲུས་པ།
 Le garçon dit : «
 དེ་ནི་བདག་ལ་ཕན་གདགས་ ^{<«གཡུང་»བདག་སམ།>} པ་ལགས་སོ་ཞེས་
 Ceci est un bienfait pour moi. »
 བྱས་ནས།
 dit-il. Puis,

Il suivit l'honorable Aniruddha, qui le mena au monastère, lui permit de se retirer du monde en tant que novice, lui donna l'ordination complète et lui accorda la transmission orale des pratiques monastiques.

ཁྱེད་དེ་ཚོ་དང་ལྟན་པ་མ་འགགས་པའི་བྱི་བཞིན་ ^{<«ཙྰ་»བཞི།>} འབང་སྟེ།
 ce garçon suivit (lit. suivre en retrait) l'honorable Śāriputra et
 ཁྱེད་དེ་ཚོ་དང་ལྟན་པ་མ་འགགས་པས། གཙུག་ ^{<«གཡུང་»«པེ་»ཙྰ།>} ལག་ཁང་དུ་བྱིད་ནས།
 l'honorable Aniruddha mena le garçon au monastère et
 རབ་དུ་བྱུང་སྟེ།
 il [lui fit] se retirer du monde et
 བསྟོན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་
 lui donna l'ordination complète et
 དེ་ལ་ ^{<«གཡུང་»«ལི་»«པེ་»«སྤྱང་»«ཙྰ་»«ཞོས་»-དེ་ལ།>} ལྷང་ཡང་ཕོག་གོ། །
 lui [accorda] la transmission orale.

Par la suite, bien qu'il persévérât dans ses efforts, bien qu'il ne dormît ni au crépuscule ni à l'aube, aucun changement ne s'opérera en lui. Un jour, ses parents apprirent qu'il était tombé malade. Ils se rendirent sans tarder au monastère avec un médecin et tout ce qu'il fallait pour le soigner. Malgré tous les soins, le moine ne guérissait pas. Ses parents décidèrent de continuer les soins chez eux : en restant au monastère, de nombreuses tâches requises par la tenue de leur maison n'étaient pas réalisées.

དེ་ནས་དེ་མོད་དང་ཐོ་རངས་མི་ཉལ་བར་བརྟུན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་གནས་ཀྱང་

Ensuite, sans dormir ni à l'aube ni au crépuscule, bien qu'il maintint de grands efforts [dans sa pratique],

ཁྱད་པར་རྩེད་ཟད་ཀྱང་མ་ཐོབ་ནས།

il n'obtint [rien] qui fit la moindre différence, et

དེ་
<«གཡང་»«ལི་»«ཤི་»«སྤར་»«ཙོ་»«ཤི་»> ཕྱི་ཞིག་ན་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ནས།

plus tard, il tomba malade et

དེའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སུ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་སོ་ཞེས་

« [votre] enfant est tombé malade », ses deux parents

ཐོས་ནས།

l'entendirent et

ཐོས་མ་ཐག་དུ་དེའི་
<«གཡང་»«ལི་»«ཤི་»«སྤར་»«ཙོ་»«ཤི་»> པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲན་པ་ཁྲིད་དེ།

dès qu'ils l'eurent entendu, ses deux parents prirent avec eux un médecin et

ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཁྱེར་ནས།

prenant [avec eux] tous les objets nécessaires,

གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སོང་སྟེ།

ils allèrent au vihāra, et

ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟེན་བཀུར་བྱས་ཀྱང་

même s'ils le soignèrent à l'aide de tous les objets,

སོས་པར་བྱེད་
<«ལི་»«ཤི་»> མ་རྩས་ནས།

ils ne purent pas le guérir et

དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསམས་པ།

ils pensèrent [tous] les deux : «

བདག་ཅག་གཉིས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འདུག་ན་ནི་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་དག་ཤོར་བར་འགྱུར་ན་

Si, tous les deux, nous restons au vihāra, nous laisserons passer beaucoup de [choses] à faire de la maison. Donc,

མ་ལ་

décidément,

སུ་འདི་ཁྱིམ་དུ་ཁྲིད་ལ་

nous prendrons (lit. mènerons) ce fils à la maison et

དེ་ཉིད་དུ་ནད་གཡོག་བྱའོ་སྟམས་དུ་

nous le soignerons (lit. ferons les serviteurs des malades) là-bas (lit. là-bas même) »

བསམས་ནས།

pensèrent-ils. Puis,

Ils se prosternèrent aux pieds de l'honorable Aniruddha. « Être sublime, lui dirent-ils, veuillez considérer notre situation. De nombreuses tâches dans notre foyer ne sont pas réalisées parce que nous sommes ici. Nous voulons prendre notre enfant chez nous pour l'y soigner. Veuillez nous accorder votre permission. » L'honorable Aniruddha sut

que leur fils manifesterait l'état d'arhat dans leur maison. Il sut aussi que ses deux parents et leur maisonnée verraient les vérités grâce à lui. « Faites comme il vous plaira », répondit-il. De retour chez lui, le père de famille se procura tout ce que le médecin avait prescrit et soigna son fils.

ཚོད་ལྷན་པ་མ་འགགས་པའི་རྒྱལ་པ་ལ་ཕྱག་འཚུལ་དེ་

ils se prosternèrent aux pieds de l'honorable Aniruddha et

སྤྲུལ་པ།

dirent : «

འཕགས་པ་

« [Être] sublime,

མཁྱེན་པར་མཛད་དུ་གསོལ།

veuillez écouter (lit. savoir) [ce qui suit].

བདག་ཅག་གཉིས་འདི་ན་མཆིས་ན་ནི་ཁྱིམ་གྱི་བགྱི་བ་མང་པོ་དག་ཤོར་བར་འགྱུར་ན།

si, tous les deux, nous restons ici, nous laisserons passer beaucoup de [choses] à faire de la maison. Donc,

བདག་ཅག་གཉིས་ཀྱིས་

<«གཡང་» «ཤེད་» ཀྱི>

བུ་འདི་

<«ཁྱེད་» རྟེན>

ཁྱིམ་དུ་ཐིང་དེ་

nous prendrons (lit. mènerons) ce fils à la maison et

ནད་གཡོག་བགྱི་བར་འཚུལ་ན་

nous aimerions [l'y] soigner (lit. faire le serviteur des malades).

Donc,

གནང་བར་མཛད་དུ་གསོལ་གྱིས་

Veuillez nous accorder [la permission de le faire]. »

བྱས་སོ། །

dirent-ils.

དེ་ནས་ཚོད་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས་བསམས་པ།

Ensuite, l'honorable Aniruddha pensa : «

དགེ་སློང་འདིས་ཁྱིམ་དེ་ཉིད་དུ་དབྱ་བ་ཅོམ་པ་ཉིད་མཛོད་སྤྲུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ།

Ce moine manifesterà l'état d'arhat (lit. l'arhat-même) dans cette maison là (lit. même). De plus,

ཕ་མ་གཉིས་དང་ཁྱིམ་མི་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་འགོད་པར་འགྱུར་རོ་སྤྲུལ་དུ་

il établira ses deux parents et les personnes de la maison dans les vérités. »

ཟིག་

<«རྒྱུད་» རིགས།>

vit-il. Puis,

ཚོད་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས་སྤྲུལ་པ།

L'honorable Aniruddha dit : «

ཁྱེད་གཉིས་ཇི་ལྟར་དགའ་བ་བཞིན་དུ་གྱིས་ཤིག །

Faites comme il vous plaît à [tous] les deux. »

དེ་ནས་དེ་སྐད་

<«གཡང་» «ཤེད་» «ཁྱེད་» «ཅོད་» «ཞུལ་» སྐད།>

ཐོས་པའི་མོད་ལ།

Ensuite, dès qu'ils eurent entendu ces paroles,

ཁྱིམ་བདག་དེས། དགེ་སློང་དེ་བདག་གི་

<«ཤེད་» «ཁྱེད་» «ཅོད་» རིགས།>

ཁྱིམ་དུ་ཐིང་དེ།

ce père de famille prit (lit. mena) ce moine dans sa (lit. de moi-même) maison et

སྤྲུལ་པའི་ལུང་བཞིན་དུ་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་གྱིས་ནད་གཡོག་བྱས་སོ། །

il le soigna avec tous les objets en accord avec la prescription (lit. transmission orale) du médecin.

Attristé par les souffrances qu'il traversa pendant sa maladie, le moine s'efforça, s'appliqua et s'évertua à éliminer toutes les émotions perturbatrices jusqu'à ce qu'il

manifeste l'état d'arhat. Ensuite, il discerna les pensées, les tendances habituelles, les tempéraments et les caractères de ses deux parents et de leur maisonnée, et leur enseigna ce qui leur correspondait. Comme le diamant pulvérise la roche, la sagesse qui s'éleva en eux pulvérisa les vingt croyances les plus fortes qui identifient le moi aux agrégats, cet amas de choses en continuelle destruction. Ils manifestèrent le résultat de l'entrée dans le courant. Ses parents furent ainsi établis dans la pratique des vérités.

དགེ་སློང་དེས་ཀྱང་ཁྱིམ་དེ་ཉིད་ན་འདུག་བཞིན་དུ་ནད་ཀྱིས་སྒྲོ་བར་བྱུང་ནས།

Ce moine devint désillusionné du fait de cette maladie tandis qu'il se trouvait dans cette même maison et,

བརྩོན་པ་དང་བསྐྱབ་ <«ཞེས་»ལྷག་> ས་དང་འབད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས།

il élimina toutes les émotions perturbatrices en s'efforçant, s'appliquant et s'évertuant. Puis,

དག་བཅོམ་པ་ཉིད་མཛོན་སྤྱོད་དུ་བྱས་ཏེ <«གཡུང་»ལྷག་>།

il manifesta l'état d'arhat (lit. l'arhat-même). Alors,

དེས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་

après être devenu un arhat,

པ་མ་གཉིས་དང་ཁྱིམ་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་དང་ཁམས་དང་རང་བཞིན་རྟོགས་ <«གཡུང་»ལྷག་> རྣམ་

il discerna les pensées, les tendances habituelles, les tempéraments (lit. élément) et les caractères (lit. les natures) de ses deux parents et des personnes de la maison et

དེ་དང་འབྲུན་པའི་ཚེས་བསྟན་ཏེ།

il leur prodigua un enseignement leur (lit. à ceci) correspondant.

Alors,

དེ་ཐོས་ནས་

l'ayant écouté,

ཁྱིམ་བདག་དེ་འཁོར་དང་བཅས་[15a]པས་ <«གཡུང་»ལྷག་> རྩན་དེ་ཉིད་ལ་འདུག་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བའི་རིའི་ཕྱོམ་མཐོན་པོ་ཉི་ཤུ་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་

<«གཡུང་»ལྷག་> བཅོམ་ནས།

le père de famille et son entourage détruisirent les vingt cimes élevées des vues concernant l'amas périssable à l'aide du diamant de la sagesse tandis qu'il était assis sur son siège et

རྩན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མཛོན་སྤྱོད་དུ་བྱས་ཏེ།

ils manifestèrent le résultat de l'entrée dans le courant. Puis,

དེས་པ་མ་གཉིས་བདེན་པ་རྣམས་ལ་བཀོད་ནས།

après avoir établi ses deux parents dans les vérités,

Par après, l'arhat voulut connaître ses vies passées. « Quelles sont les vies que j'ai quittées en mourant ? Quelles sont les vies que j'ai commencées juste après ? » se demanda-t-il avant de voir qu'il passait de vie humaine en vie humaine, mais qu'il était constamment malade et que ses vies étaient toujours courtes. « J'étais un être ordinaire, pensa-t-il. C'est pourquoi j'ai subi ces souffrances. Maintenant, j'ai accompli tout ce qui devait l'être. Rien ne m'oblige plus à souffrir. Ma décision est prise : je vais entrer dans la sphère de l'apaisement. » Il accomplit les miracles de s'élever dans l'espace, d'y demeurer immobile, de faire tomber la pluie et de faire filer des éclairs. Puis il s'engagea entièrement dans la sphère de l'au-delà de la souffrance qui est débarrassée des restes corporels.

བདག་ཉིད་གི་སྒྲིན་གྱི་གནས་རྒྱུ་དྲན་པར་བྱེད་དེ།

il se souvint de la suite des conditions [de ses vies] précédentes,
et

བདག་གང་ནས་འཆི་ <«གཡང་» «ལེ་» «མཛེ།»> འཕོས་

« De quelle condition (lit. où) étais-je mort ?

གང་དུ་ <«ལེ་» «ལྟེ།»> སྐྱེས་སྐྱུམ་ <«གཡང་» «མཛེ།»> དུ་

Dans quelle condition (lit. où) étais-je né ? »

བསམས་ནས་ <«གཡང་» «ལེ་» «ལེ་» «སྐར་» «ཙོ་» «ཞོལ་» «ན།»>

pensa-t-il. Puis,

དེས་མི་ལས་གི་འཕྲིན་ཏེ།

il [vit qu'] il mourrait de la condition humaine (lit. de chez les hommes) et

མི་ཉིད་དུ་སྐྱེས་ལ་ <«གཡང་» «ལེ་» «ལེ་» «སྐར་» «ཙོ་» «ཞོལ་» «མི་ཉིད་དུ་སྐྱེས་ལ།»>

[qu']il naissait dans la condition humaine (lit. chez les hommes), et

ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ནད་མང་བ་དང་། ཚོ་སྤང་བར་གྱུར་པར་མཐོང་ནས།

il vit que dans toutes [les vies], il avait de nombreuses maladies et des vies courtes. Alors,

དེས་བསམས་པ་

il pensa : «

བདག་སོ་སོའི་སྤྱོད་ལྟར་གྱུར་པས། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉམས་སུ་སྤོང་ <«གཡང་» «ཙོ་»> བར་གྱུར་ལ།

J'étais un être ordinaire. C'est pourquoi j'ai fait l'expérience de souffrances comme celles-ci. Mais

ད་ <«ལེ་» «དེ།»> མི་བདག་གིས་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པས།

maintenant, j'ai fait ce qui devait être fait. Donc,

བདག་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་འདི་ལྟ་བུ་ཅི་དགོས་ཀྱིས་ <«གཡང་» «ལེ་» «ཞོལ་» «གྱི།»> །

je n'ai plus à vouloir des souffrances comme celles-ci.

མ་ལ་

Décidément,

བདག་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་འཕྱག་པར་བྱའོ་སྐྱུམ་དུ་

je vais entrer dans la sphère de la paix. »

བསམས་ནས།

pensa-t-il. Puis,

འབར་བ་དང་ལམ་མེར་འདུག་པ་དང་། ཆར་འབབ་ <«ཁྱ་» «བག།»> བ་དང་སྒྲོག་འབྱུང་ <«གཡང་» «ལེ་» «ལྷུང་།»> བའི་ཚོ་འཕུལ་རྣམས་བསྐྱུན་ཏེ།

il montra les miracles de s'élever (lit. brûler) et de demeurer immobile, puis [ceux] de la pluie qui tombe et des éclairs qui filent et

ཕྱང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་བྱ་བ་དེ་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་བྱ་རྒྱ་དན་ལས་འདས་སོ། །

il passa entièrement au-delà de la souffrance dans la sphère de l'au-delà de la souffrance sans restes corporels (lit. d'un agrégat).

Ses deux parents le posèrent sur une civière ornée de tissus bleus, jaunes, rouges et blancs, mais ils furent incapables de la soulever. Ils se rendirent auprès de l'honorable Aniruddha pour lui décrire ce phénomène inexplicable.

དེ་ཡོངས་སུ་བྱ་རྒྱ་དན་ལས་འདས་ནས།

Après qu'il soit entièrement passé au-delà de la souffrance,

ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཁྱོད་མས་ <«གཡང་» «ལྷོགས།»> རས་སྒྲིན་པོ་དང་། མེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྤྱོད་དུ་བཞག་ <«གཡང་» «ལེ་» «གཞག།»> ཏེ་

ses deux parents le posèrent sur une civière ornée de tissus bleus, jaunes, rouges et blancs, puis

ཁྱེར་བར་བྱས་ན་ <«གཡང་» «ལེ་» «ལེ་» «སྐར་» «ཙོ་» «ཞོལ་» «ནས།»> །

lorsqu'ils déplacèrent [le corps],
 ཁྱིམ་གཤིག་ <«གཡང་»གདགས། «ལེ་»གདགས།> སར་མ་རྩལ་ནས།
 ils ne parvinrent pas à soulever la civière et
 དེ་དག་ཆེད་ལྷན་པ་མ་འགགས་པའི་ཐད་དུ་སོང་སྟེ་
 ils allèrent auprès de l'honorable Aniruddha et
 བསྟན་དོ་ <«གཡང་»སྟངས་ཀྱི་ «ལེ་»«ལེ་»«རྩལ་»«ཙོ་»བསྟན་དེ།> ||
 le lui racontèrent.

L'honorable moine observa la situation et vit qu'elle était due à un vœu formulé par leur propre fils et présenta les faits au Bienheureux, qui dit : « Moines, revêtez votre habit monastique. Nous partons faire les offrandes de circonstance à ce moine. » Puis, précédé de la saṅgha des moines et suivi d'un groupe de moines pour le servir, le Bienheureux se dirigea vers la demeure de ce père de famille.

དེ་ནས་ཆེད་ལྷན་པ་མ་འགགས་པས་རྟེན་པར་བྱས་ཏེ།
 Ensuite, l'honorable Aniruddha fit en sorte de se souvenir
 བསམས་ <«རྩལ་»བསམས་པ།> ན་
 et y pensa. À ce moment,
 དེ་ཉིད་ཀྱིས། དེ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའི་སྟོན་ལས་བཏབ་པར་རིག་ནས་
 il vit que c'était [le moine] lui-même qui avait fait le souhait que
 [les choses] se passent comme ça. Alors,
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གསལ་ཏེ།
 il en parla au Bienheureux et
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།
 le Bienheureux dit : «
 དགེ་སློང་དག་ཆོས་གོས་དག་གྱུར་ལ།
 Moines, mettez vos habits monastiques,
 དགེ་སློང་དེའི་མཆོད་པའི་ལས་བྱེད་དུ་ <«ཙོ་»ནོ་> འདོང་ངོ་ཞེས་
 nous allons faire les rituels (lit. actions) d'offrande à ce moine. »
 བཀའ་སྩལ་ནས།
 dit-il. Puis,
 བཅོམ་ལྷན་འདས་དགེ་སློང་གི་ཆོགས་ཀྱིས་ཞམ་རིང་བྱས་ཏེ།
 le Bienheureux, avec un groupe de moines pour le servir,
 དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས།
 précédé de la saṅgha des moines,
 ཁྱིམ་བདག་དེའི་ཁྱིམ་ག་ལ་བ་དེར་གཤེགས་སོ།
 s'en alla à l'endroit où se trouvait la maison de ce père de famille.

Mahāprajāpatī Gautamī fut aussi informée que l'enfant d'un certain homme s'était retiré du monde, qu'il était entièrement passé au-delà de la souffrance et que le Bienheureux avait l'intention de lui faire les offrandes de circonstance. Elle regarda à son tour les vies précédentes du moine, puis se dirigea vers la maison de ce père de famille avec un entourage de cinq cent personnes.

སྟེ་དགུའི་ <«ཞལ་»གཤིག་> བདག་མོ་ཆེན་མོ་གོ་ཏ་མྱིས་ <«གཡང་»«ལེ་»གོ་ཉུ་མས། «ལེ་»«རྩལ་»«ཙོ་»«ཞལ་»གོ་ཉུ་མས།> ཀྱང་ཁྱིམ་བདག་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་གི་བྱ་རབ་དུ་བྱུང་ནས།
 Mahāprajāpatī Gautamī, elle aussi, « L'enfant du père de famille
 untel s'est retiré du monde, et

དེ་ཡོད་པ་ ལྷ་མྱ་རྒྱ་ལས་ [15b] འདས་ཏེ།

il est entièrement passé au-delà de la souffrance et

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱང་དེ་ལ་མཆོད་ ཕ་དང་བཀུར་སྟེ་ མཛོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་

le Bienheureux a l'intention de faire lui faire les offrandes et de lui rendre les hommages. »

ཐོས་ཏེ།

elle l'entendit et

དེ་ལྟར་རིག་ ནས།

l'ayant compris,

དེས་ཀྱང་དེའི་སྤྱོད་གྱི་གནས་རྒྱུ་བྱ་བ་རྒྱས་ཏེ་

elle aussi se souvint des vies (lit. conditions) précédentes du moine (lit. de lui) et

འཁོར་ལྷ་བརྒྱ་དང་ཁྱིམ་བདག་ དེའི་ཁྱིམ་ག་ལ་བ་དེར་དོར་དོ།

alla à l'endroit où se trouvait la maison de ce père de famille avec un entourage de cinq cent [personnes].

Le père de famille Anāthapiṇḍada et les sages Datta et Purāṇa, les gurus de l'entourage de la reine, en furent aussi informés. On rapporta à l'upāsikā Vaiśākhā et à l'upāsikā Sujātā que « le fils d'un certain père de famille s'est retiré du monde. Il est entièrement passé au-delà de la souffrance. Le Bienheureux a maintenant l'intention de lui faire les offrandes de circonstance et de lui rendre les hommages. » Elles se déplacèrent aussi avec leurs entourages.

ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྤྱིན་དང་བཅུན་མོའི་ འཁོར་གྱི་སྒྲ་བྱང་སྤྱོད་དང་ གནའ་མིས་ཀྱང་ཐོས་སོ། །

Le père de famille Anāthapiṇḍada et les ṛsis Datta et Purāṇa, les gurus de l'entourage de la reine l'entendirent aussi.

དགེ་བསྐྱེན་མ་ག་དང་། དགེ་བསྐྱེན་མ་ལགས་སྤྱིས་མས་ཀྱང་ཁྱིམ་བདག་ཆེ་གི་མི་ཞིག་གི་བྱ་བ་བྱ་བྱང་ནས།

l'upāsikā Vaiśākhā et l'upāsikā Sujātā aussi, « le fils du père de famille “untel” s'est retiré du monde et

དེ་ཡོད་པ་ ལྷ་མྱ་རྒྱ་ལས་འདས་ཏེ།

il est entièrement passé au-delà de la souffrance et

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱང་དེའི་ མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟེ་མཛོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་

le Bienheureux a l'intention de faire lui faire les offrandes et de lui rendre les hommages. »

ཐོས་སོ། །

[elles] l'entendirent.

ཐོས་ནས་

Elles l'entendirent et

དེ་དག་ཀྱང་འཁོར་དང་བཅས་པར་དེར་དོར་སྟེ།

elles aussi allèrent là avec leurs entourages. Puis,

Les disciples laïcs rassemblés se prosternèrent aux pieds du Bienheureux et le père de famille Anāthapiṇḍada prit la parole : « Nous nous chargerons des offrandes aux restes de ce moine. Vénérable, ne vous imposez pas ces efforts. » Le Bienheureux accéda à cette requête par son silence. Le père de famille et les autres pratiquants laïcs portèrent la civière et cheminèrent jusqu'au cimetière. Le Bienheureux et les autres moines suivaient. Les pratiquants et pratiquantes laïcs chargés de faire les offrandes et de

དེ་དག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས་
 ils se prosternèrent aux pieds du Bienheureux et
 གསོལ་པ།
 dirent : «
 དག་སྟོང་འདི་ཡི་ <«ཞེས་»འདི་ནི་> སྐུ་གདུང་གི་མཆོད་པ་བདག་ཅག་བགྱིད་ཀྱིས་ <«ཞེས་»གྱི་>
 Nous ferons les offrandes aux reliques corporelles de ce moine.
 བཅོམ་ལྷན་འདས་འོ་བརྒྱལ་མི་འཚལ་ལོ། །
 Le Bienheureux ne doit pas faire cet effort. »
 དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ལ་ཅང་མི་གསུང་བས་གནང་རོ། །
 Ensuite, le Bienheureux accepta en ne disant rien au père de famille
 Anāthapiṇḍada.
 དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་དང་། དག་བསྟེན་གཞན་དག་གིས་དག་སྟོང་དེའི་ཚྭ་གས་ <«གཡུང་»«ཤེ་»དེའི་ཚྭ་གས། «ལི་»«སྤར་»«ཙྰ་»དེའི་ཚྭ་གས།> ཁྱིམ་ནས།
 Ensuite, le père de famille Anāthapiṇḍada et les autres upāsakas
 portèrent la civière de ce moine et
 དུར་ཁོད་དུ་ཆས་དྲི།
 ils se rendirent au cimetière et
 དེའི་ <«ལི་»«སྤར་»«ཙྰ་»དེ་ཡི་> ཕྱི་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་དག་སྟོང་གཞན་དག་དང་མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟོན་བྱེད་པའི་དག་བསྟེན་དང་དག་བསྟེན་མ་རྣམས་ཀྱང་།
 ཕྱི་བཞིན་དུ་འབངས་སྟེ།
 à leur suite, le Bienheureux et les autres moines et les upāsakas et
 upāsikās qui faisaient les offrandes et qui rendaient les hommages
 les suivirent et
 དེ་དག་གིས་དུར་ <«གཡུང་»«ཤེ་»དུ་> ཁོད་དུ་ <«ཤེ་»དུ་> ཁྱིམ་ནས།
 ils le transportèrent (lit. prirent) dans le cimetière et
 སྟོས་ཀྱི་ཤིང་སྣ་ཚྭ་གས་བཅོར་ <«གཡུང་»«ཤེ་»«ཙྰ་»བཅོར། «ལི་»བཅོར།> ཉི་
 ils constituèrent un bûcher de divers bois odorants (lit. bois
 d'encens) et
 མེ་ <«གཡུང་»«ལི་»«ཤེ་»«སྤར་»«ཙྰ་»«ཞེས་»-ས་> སྤར་ནས།
 ils le firent brûler, puis
 མེ་དེའོ་མས་ <«ཤེ་»མས་> བསད་དེ་
 ils éteignirent (lit. tuer) le feu avec du lait et
 རུས་པ་དེ་རྣམས་བསྐྱས་ནས་
 rassemblèrent les ossements, puis
 རུས་པའི་ནད་དུ་བརྩལ་སྟེ་ <«ལི་»«ཙྰ་»དེ་>
 les insérèrent dans un vase et
 ས་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་དུ་སྐུ་གདུང་གི་མཆོད་རྟེན་བཞུགས་ <«གཡུང་»«ཤེ་»ཅིག་ག་> ནས།
 construisirent un stūpa pour les reliques corporelles à cet endroit-
 même. Puis,
 མཆོད་རྟེན་དེ་ལ་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ཉི་
 ils firent de grandes offrandes à ce stūpa et
 ཆོས་མཉན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྦྱན་སྲུང་འཁོད་ནས།
 s'assirent devant le Bouddha pour écouter le Dharma, puis
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་བཞིའོ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་དང་ལྷན་པའི་གཏམ་ <«གཡུང་»བཏམ་> བཀའ་སྤྱལ་ནས།
 le Bienheureux donna un discours à propos de (lit. qui contient)

l'impermanence aux quatre entourages et
གཞུག་ལག་ཁང་དུ་གཤེགས་སོ། །
alla au vihāra.

De retour, les moines demandèrent au Bienheureux :

« Quelles actions ont valu à Pūraṇa de naître dans une famille qui vit dans l'opulence, qui possède de grandes richesses et d'innombrables biens ? Quelles actions lui ont valu de toujours tomber malade ?

དེ་ནས་དགེ་སློང་དག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཞུས་པ།

Puis les moines s'adressèrent au Bienheureux : «

དགེ་སློང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱིས་ལས་ཅི་བགྱིས་ན།

quelles actions Pūraṇa a réalisées pour que

ལས་དེའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ཐུག་ཅིང་ནོར་མང་ལ་འོངས་སྟུང་ཆེ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ལ་

le résultat de ces actions le fit naître dans une lignée familiale
qui est riche, possède de grandes (lit. nombreuses) richesses et de
nombreux (lit. grands) biens, et

ནད་མང་བར་གྱུར་ལགས།

avoir beaucoup de maladies ? »

— Moines, répondit le Bienheureux, Pūraṇa a effectivement réalisé et accumulé des actions dans le passé. *Les actions réalisées et accumulées ne peuvent mûrir en l'élément externe de la terre. Elles ne peuvent mûrir en l'élément eau, ou feu, ou vent. Les actions réalisées et accumulées, vertueuses et non-vertueuses ne peuvent mûrir qu'en ce qui constitue l'individu : ses agrégats, ses dimensions et ses sources des sens.*

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩུལ་པ།

Le Bienheureux dit : «

དགེ་སློང་དག་

Moines,

རྫོགས་བྱེད་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སློན་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་ཏེ་^{<«གཡུང་» «པེ་» «རྣམ་པར་»>}

Pūraṇa lui-même a réalisé et accumulé des actions dans le passé, et

དགེ་སློང་དག་

moines,

ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་^{<«གཡུང་» «པེ་» «རྣམ་པར་»>}སྒྲིན་པར་མི་འགྱུར།

les actions réalisées et accumulées ne mûrissent pas sur l'élément de
la terre à l'extérieur.

སྐྱེད་ཁམས་དང་། མའི་ཁམས་དང་། རླུང་གི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།

[elles] ne mûrissent pas sur l'élément de l'eau, ni sur l'élément du
feu, ni sur l'élément du vent. Ainsi,

ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་ནི། ཟིན་པའི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འབའ་ཞིག་ལ་རྣམ་པར་^{<«གཡུང་» «པེ་» «རྣམ་པར་»>}

སྒྲིན་པར་འགྱུར་རོ། །

les actions vertueuses et non-vertueuses qui sont réalisées et
accumulées mûrissent uniquement sur les agrégats, les dimensions et
les sources des sens qui sont tenues [par la sensation d'un être].

*Même cent éons plus tard, ne s'altèrent jamais
 Les actions des êtres, ceux qui possèdent un corps.
 Le moment venu, les conditions réunies,
 Les actions mûrissent et leur fruit apparaît.*

ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་རྣམས་ནི། བསྐྱལ་པ་བརྒྱུང་ཡང་རྒྱུད་མི་ཟ། །
 les actes de ceux possédant un corps, ne se détérioreront pas même
 après cent kalpas.
 ཚྲིགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་ <«མི»«རྒྱུ»«ཙུ»པམ།> རྒྱ། །
 lorsque [les causes et les conditions] sont rassemblées et que le
 moment est venu,
 འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་ <«གཡུང་»«ཤི»«ཤི»པོ་> ། །
 elles mûrissent dans leur propre résultat.

Moines, dans un passé lointain de cet éon fortuné, quand les hommes vivaient quarante mille ans, le brahmane Agnidatta, ministre du roi Sukha, qui exerçait dans le palais royal Śobhāvātī, eut deux fils. L'un fit la rencontre d'une vieille personne, d'un malade et d'un mort, rencontres qui le décidèrent à s'établir dans la forêt. Là, il se remémora les trente-sept éléments qui dirigent vers l'illumination et obtint l'insurpassable, complet et parfait éveil. Il tourna à trois reprises la roue du Dharma en ses douze aspects et fit le bien des êtres. Ainsi, il devint le complet et parfait Bouddha Krakucchanda.

དགེ་སློང་དག་
 Moines,
 སྔན་བྱུང་བ་འདས་པའི་དུས་ན། བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ལ། སྐྱེ་དགུའི་ <«ལོལ་»ལྷན་པོ་> ཚེ་ལོ་བཞི་ཁྱི་བྱུང་པ་ན། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་བདེ་ལྷན་ན། རྒྱལ་པོ་བདེ་བའི་
 མདུན་ན་འདོན་པ། བྲམ་ཟེ་མེས་བྱིན་ལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་
 à un moment du passé qui s'est déroulé auparavant, pendant ce même
 éon fortuné, quand la durée de vie des personnes pouvait [atteindre]
 quarante mille ans, dans le palais royal Śobhāvātī, le ministre du
 roi Sukha, le brahmane Agnidatta avait deux fils et parmi [eux],
 གཅིག་གིས་ནི་རྒན་པོ་དང་། རྒྱུད་པ་དང་གི་བ་མཐོང་ནས་
 l'un vit un vieux, un malade et un mort et
 རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྟེན་བཅས་ཏེ།
 il s'établît (lit. posa son support) dans la forêt et
 དེ་དེར་སོང་ནས་
 il alla là et
 བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་འབྲུན་པའི་ཚོས་སྤྲུལ་བྱ་ <«གཡུང་»«མི»«ཤི»«ཤི»པོ་> ཙུ་བདུན་དྲན་པར་བྱས་ནས།
 se souvint des trente-sept éléments qui correspondent à la direction
 de l'éveil et
 སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་བརྟེན་ཏེ།
 obtint l'insurpassable éveil, complet et parfait et
 ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་པ་བརྒྱ་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བསྒྲོར་ནས་
 tourna à trois reprises la roue du Dharma en ses douze aspects. Puis
 སེམས་ཅན་ལ་མན་པ་མཛད་དེ།
 il fit le bien des êtres et
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཛིག་ཅས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། །
 devint le complet et parfait Bouddha Krakucchanda.

L'autre frère, quant à lui, plongeait dans les désirs, se laissait aller sans retenue, entretenait des relations extraconjugales. Il tuait des êtres vivants en grande quantité : des milliers d'animaux périssaient quand il allait à la chasse.

ཅིག་། <«གཡུང་»«ཡི་»«ཡི་»«སྒྲུང་»«ཙེ་»«ཞེས་»གཅིག་། བོས་ནི་འདོད་པ་ལ་བྱུགས་ཏེ་

L'autre [frère] s'engageait dans les désirs et
བག་མེད་པ་དང་

se laissait aller sans retenue et

གཞན་གྱི་རྒྱུ་མ་ལ་གྱི་བྱེད་པ་དང་།

pratiquait l'adultère avec les épouses d'autres [hommes], et

སྒོ་ག་གཙོད་པ་བྱེད་པར་གྱུར་ཏེ།

tuait [des êtres]. Ainsi,

དེ་རི་དགས་ཤོར་ <«ཞོལ་» དྲགས་བཤོར།> དུ་སོང་ནས།

il allait à la chasse et

སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་ <«གཟུང་»+ལ།> ཁ་འདོག་པར་བྱེད་དོ <«གཟུང་»-དོ།> 11

faisait périr des milliers (lit. de nombreux milliers) d'êtres.

Un jour, le complet et parfait Bouddha Krakucchanda se rendit au palais Śobhāvātī. Le père et ses fils y étant rassemblés, il décida d'y séjourner et fit le bien des êtres depuis cette résidence. Il détourna son frère cadet des actions négatives, lui fit prendre le refuge et lui fit observer certains vœux. Ce dernier construisit un monastère, s'assura qu'il n'y manquât pas le moindre détail, puis l'offrit au complet et parfait Bouddha Krakucchanda et à la saṅgha de ses auditeurs. Il offrit aussi tout le nécessaire à la vie de la communauté monastique.

དེར་གང་གི་ཆོ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས་། བའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཛིག་པོ་བྱང་མཛེས་རྒྱན་དུ་གཤེགས་ཏེ།

Puis, lorsque le complet et parfait Bouddha Krakucchanda alla au palais Śobhāvati,

ཡབ་སྲས་གདན་འཛིན་ <<གཡུང་>>ལེ་འཛིན། <<ཞེས་>>འཛིན་སྲ།> ད་དེའི་ཆོ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཅིང་བཞུགས་ཏེ།

lorsque le père et le fils étaient rassemblés à un même endroit (lit. leurs sièges étaient rassemblés), il s'établit (lit. eut son support et y resta) à Śobhāvātī et

སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་མཛད་དོ། །

fit le bien des êtres.

དེ་ནས་དེས་གཙུང་དེ་སྤྲིག་པའི་ལས་དེ་ལས་བསྐྱོག་ནས།

Alors, il détourna son jeune frère des actions négatives et

སྐྱབས་སྤྱའགྲོ་བ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་^{«གཞུང་» «པེ་བཞི་»} རྣམས་ལ་གནས་པར་མཛད་དོ། །

l'installa (lit. fit rester) dans le refuge (lit. la prise de refuge)
et dans les vœux (lit. bases de l'entraînement).

དེས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་བྱས་ནས་

Ce dernier (lit. lui aussi) construisit (lit. fit) un vihāra [possédant] au complet tous les [éléments constitutifs] et

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཇིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་འདྲན་དང་བཅས་པ་ལ་སྤུལ་ཏེ་

l'offrit au complet et parfait Bouddha Krakucchanda et à la saṅgha des auditeurs. Puis,

ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟེན་བཀའ་བྱས་ནས་

les servit [en offrant] tous les objets nécessaires [à la vie
quotidienne]. Puis,

Au moment de mourir, il formula le souhait suivant : “Quelle merveille ! Grâce à ces racines vertueuses, puissé-je toujours naître dans une famille qui vit dans l’opulence, qui possède de grandes richesses et d’innombrables biens. Puissé-je contenter un enseignant comme lui. Puissé-je ne rien faire qui lui déplaise. Puissé-je me retirer du monde d’après son enseignement, éliminer toutes les émotions perturbatrices et manifester l’état d’arhat.”

འཆི་ཀར་ <«ཞོལ་»གར་> མྱོན་ལམ་བཏབ་ <«གཡུང་»«ཤེ་»གཏབ་> བ།

il fit ce souhait au moment de mourir : «

ཏྲེ་ «གཡུང་»ཞུ། མ་

Quelle merveille !

དགེ་བའི་ཅུ་བ་འདིས་བདག་གང་དང་གང་ཏུ་སྤྱོད་བའི་དང་དེར་སྤྱུག་ཅིང་ཞོར་མང་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་དེགས་སྤྱོད་བར་ལྷུར་ཅིག །

Grâce à ces racines vertueuses, puissé-je toujours naître dans une lignée familiale qui est riche, possède de grandes (lit. nombreuses) richesses et de nombreux (lit. grands) biens.

སྟོན་པ་འདི་ལྟ་ $\ll \langle \text{ལི} \rangle$ ལྟ། $\gg$ ལྟ་ ལྟ་ལྟེས་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག །

Puissé-je contenter un enseignant comme lui.

མི་མཉེས་པར་བྱེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །

Puissé-je ne rien faire qui le mécontente.

དེ་ཁོ་ནའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་

S'étant retiré du monde d'après son (lit. à lui-même) enseignement et

ཉིན་མིངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ།

après avoir éliminé toutes les émotions perturbatrices,

དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་

puissé-je manifester l'état d'arhat (lit. l'arhat-même). »

བྱས་སྟེ། ༡

dit-il.

Voyez-vous, moines, le fils du brahmane de cette époque est Pūraṇa lui-même. Les nombreuses maladies et la courte durée de toutes ses vies sont dues au meurtre de ces milliers d'êtres. L'offrande au Bouddha et à la saṅgha des moines de ce monastère auquel il ne manquait aucun détail, l'offrande de tout le nécessaire à la vie de la communauté monastique,

དག་ལྟོ་དག་

Moines,

ཅི་སྒྲུལ་དུ་སེལ་ས།

qu'en pensez-vous ?

དེའི་ཆོད་དེའི་ <གཡུང་> <འི་> <པེ་> <ལྷན་> <ཙཱ་> <ཞེ་> <ཆོད་དེའི་> ཏུས་ན་ལྷམ་ཟེའི་ཏུར་ལྷུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩོགས་ལྷན་ལྷན་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

À cette époque, celui qui était le fils de brahmane est Pūraṇa lui-même et

དེས་དེར་མེམ་མ་ཅན་ལྟོ་ཡུག་དུ་མ་ཁ་བརྟག་པའི་ལས་དེའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ནི་གང་དང་གང་དུ་སྒྲིམ་པ་དེ་དང་དེར་ནང་མར་བ་དང་མོ་ལྷུང་པར་ལྷུང་དོ།

le résultat de l'action d'avoir fait périr des milliers (lit. de nombreux milliers) d'êtres lui fit avoir à chaque naissance, quelle qu'elle soit, de nombreuses maladies et une vie courte.

དེས་དེར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གཏུག་ལག་ཁང་བྱས་།

[Qu']il ait construit (lit. fait) un vihāra [possédant] au complet
tous les éléments [constitutifs] et

སངས་རྒྱལ་ལ་སྐུ་ལ་པ་དག་སྤྲོད་གི་དག་འདྲན་ལ་ཐུལ་ཏེ་

[qu']il l'ait offert au Bouddha et aux autres (lit. etc.) [membres]
de la saṅgha et
ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱོན་བཀའ་བྱས་ནས་
[qu']il les ait servi [en offrant] tous les objets nécessaires [à la
vie quotidienne], puis

le souhait qu'il formula à l'article de la mort de toujours naître dans une famille qui vit dans l'opulence, qui possède de grandes richesses et d'innombrables biens lui valut de toujours être beau, bien proportionné, agréable au regard et de toujours naître dans une famille aussi fortunée. Il formula aussi le souhait de contenter un enseignant comme ce bouddha, de ne rien faire qui lui déplaît et d'obtenir des qualités semblables aux siennes.

འཆི་ཀར་ <«ཞེས་»གསུངས་> རྒྱུན་ལས་བཏབ་པ།
qu'il ait fait ce vœu au moment de mourir («
བདག་གང་དང་གང་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་དེར་ལྷན་ཅིང་ནོར་མང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་རིགས་སུ་སྤྱོད་བར་གྱུར་ཅིག །
Puissé-je toujours naître dans une lignée familiale qui est riche,
possède de grandes (lit. nombreuses) richesses et de nombreux (lit.
grands) biens.
རྒྱུན་པ་འདི་ལྟ་བུ་མཉམ་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག །
Puissé-je contenter un enseignant comme lui.
མི་མཉམ་པར་བྱེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །
Puissé-je ne rien faire qui le mécontente.
ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་ <«ལྷ་མོ་»ལྟ་བུ་> དག་ཀྱང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་
Puissé-je aussi obtenir des qualités semblables à celles-ci. »
བྱས་པའི་ལས་དེའི་རྒྱས་པར་སྤྱིན་པས་ནི། གང་དང་གང་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་དེར་ལྷན་ཅིང་ནོར་མང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་རིགས་སུ་སྤྱོད་པ་
le résultat de l'action d'avoir fait [ces souhaits] le fit naître
dans une lignée familiale qui est riche, possède de grandes (lit.
nombreuses) richesses et de nombreux (lit. grands) biens à chacune de
ses naissances (lit. partout où il naissait, à chacun de ces
endroits). Ainsi,
གཟུགས་བཟང་ཞིང་བཟུ་ <«མི་»ལྟ་བུ་> རྒྱལ་ལ་མཛོས་པར་གྱུར་ཏེ། <«གཡུང་»ལྟ་བུ་>།
[son] corps devint harmonieux (lit. noble), agréable au regard et
beau, et

Moines, je suis devenu en tout point l'égal du complet et parfait Bouddha
Krakucchanda. J'ai obtenu une force égale à la sienne, des moyens habiles et des actes
égaux aux siens. C'est pourquoi il m'a contenté, n'a rien fait qui m'a déplu. Il s'est retiré
du monde selon mon enseignement. Il a éliminé toutes les émotions perturbatrices et a
manifesté l'état d'arhat.

དགེ་སྲོང་དག་
moines,
ར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཇིག་དང་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པ་དང་ཤུགས་མཉམ་པ་དང་མཛད་པ་མཉམ་པ་དང་ཐབས་མཉམ་པ་བརྟེན་པར་གྱུར་
ནས།
Je suis devenu en tout point (lit. très) l'égal du complet et parfait
Bouddha Krakucchanda, j'ai obtenu une force égale [à la sienne], des
moyens [habiles] égaux [aux siens] et des actes égaux [aux siens],
འདིས་ར་མཉམ་པར་བྱས་ཏེ།

il m'a contenté et

མི་མཉེས་པར་སྤྱད་པ་

n'a rien fait qui me mécontente, puis

ང་། <«ཕེ»ལྟ་> ཉིད་ཀྱི་བསྟན་ <«གཡང་»ཉལ།> བ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས།

il s'est retiré du monde selon mon (lit. à moi-même) enseignement et
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ་

après avoir éliminé toutes les émotions perturbatrices,

དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་བྱས་སོ། <10,4> | |

il a manifesté l'état d'arhat. »

— Grâce à quelles actions le quadruple entourage lui a fait les offrandes de circonstance quand il est entièrement passé au-delà de la souffrance ?

— Ceci est arrivé par le pouvoir de ses souhaits, dit le Bienheureux.

— Quels souhaits a-t-il formulés ?

ལས་ཅི་བགྱིས་ན་

« Quelles actions a-t-il réalisées pour que

ལས་དེའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ཡངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་འཁོར་བཞིཔོ་རྣམས་མཆོད་པ་བགྱིད་པར་འབྱུང་། <«གཡང་»«ཕེ»«ལྟ་»«རྣམ་»«ཙོ་»བྱུང་།> ལགས།

le résultat de ces actions fasse que lorsqu'il est entièrement passé dans l'au-delà de la souffrance, les quatre entourages lui ont fait les offrandes ? »

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ།

Le Bienheureux dit : «

སྒྲིན་ལས་བཏབ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཏོ། |

Ceci est arrivé par le pouvoir de ses souhaits. »

འདིས་གང་དུ་སྒྲིན་ལས་བཏབ་པ་ལགས།

« Quels souhaits a-t-il formulés ? »

— Moines, raconta le Bienheureux, dans un passé lointain de cet éon fortuné, quand les hommes vivaient vingt mille ans, le Tathāgata, l'Arhat, le complet et parfait Bouddha, celui doté de la sagesse pour voir et de la concentration pour avancer, le Sugata, le Connaisseur des êtres des trois mondes, l'insurpassable Cocher pour les êtres à guider, l'Enseignant des dieux et des hommes, le complet et parfait Bouddha Kāśyapa était apparu en ce monde.

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ།

Le Bienheureux dit : «

དགེ་སྦྱོང་དག་

Moines,

ཐོན་བྱུང་བ་འདས་པའི་དུས་ན། བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་སྐྱེ་དགའི་ <«ཞལ་»ལྟ་ལྟ་> ཆོ་ལོ་ཉི་ཁྱེ་བྱུག་པ་ན། ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་རིག་

<«གཡང་»«ཕེ»རིགས།> བ་དང་ཞབས་སུ་ལྷན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་འཇིག་རྟེན་མཆིན་པ། རྒྱེས་བུ་འདུལ་བ་ <«ཞལ་»ལྟ་ལྟ་> ཁ་ལོ་རྒྱུར་བ་སྒྲིན་མེད་པ་ལྟ་དང་མི་རྣམས་

ཀྱི་སྒྲིན་པ། སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་འོད་སྤྲུང་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་སྟེ།

à un moment du passé qui s'est déroulé auparavant, pendant ce même éon fortuné, quand la durée de vie des personnes pouvaient [atteindre] vingt-mille ans, le complet et parfait bouddha, celui doté de la vision et des jambes, le sugata, le connaisseur du monde, l'insurpassable cocher des êtres à guider, l'enseignant des dieux et

des hommes, le Bienheureux Bouddha Kāśyapa était apparu en ce monde et

À cette époque, un père de famille vivait dans la ville de Vārāṇasī. Un jour, son épouse tomba enceinte et environ neuf mois plus tard, elle donna naissance à un fils bien proportionné, beau et agréable au regard.

དེའི་ཚེ་གོང་ཁྱེད་བླ་རྒྱ་ཆ་སྒྲིམ་བདག་ཅིག་གནས་པ་ལས་

à cette époque, un père de famille vivait dans la ville de Vārāṇasī. Puis,

ཕྱི་ཞིག་ན། དེའི་རྒྱང་མ་ལ་བྱ་ཆགས་ནས།

plus tard, son épouse tomba enceinte et

དེ་རྒྱ་བ་དགའ་མ་བཅུ་ཉེན་པ་དང་

après que soient passés neuf ou dix mois,

བ་<«གཡང་»«ཤེས་»>། གཞུགས་བཟང་ཞིང་བཏུ་<«ལི་»«རྒྱ་རྒྱ་»«ཙོ་»>། ར་སྒྲིག་<«གཡང་»བདག་> ལ་མཛེས་པ་ཞིག་བཅས་ནས།

un fils au corps harmonieux (lit. noble), qui était beau et agréable au regard naquit, et

Devenu un jeune homme, il ressentit de la dévotion pour l’enseignement du complet et parfait Bouddha Kāśyapa. Il se retira du monde avec la permission à ses parents. Moine, il s’efforça, s’appliqua et s’évertua à éliminer toutes les émotions perturbatrices et manifesta l’état d’arhat.

གང་གི་ཚེ་དེ་ཆེར་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། དེས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པ་ལ་དད་པ་རྟེན་ནས་

quand il eut grandi, il conçut de la dévotion pour l’enseignement du complet et parfait Bouddha Kāśyapa, et

དེས་པ་མ་ལ་གསོལ་དྲི།

il demanda [la permission] à ses parents et

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་འོད་སྲུང་<«ལི་»«རྒྱ་རྒྱ་»«ཙོ་»>། གི་གསུང་རབ་<«གཡང་»བཟུང་> ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས།

se retira du monde selon l’enseignement du complet et parfait Bouddha Kāśyapa et

བརྟོན་པ་དང་བསྐྱབ་པ་<«གཡང་»བསྐྱབ་པ་། «ཞོལ་»སྐྱབ་པ་།> དང་འབད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་

il élimina toutes les émotions perturbatrices en s’efforçant, s’appliquant et s’évertuant. Puis,

དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མཛོད་སྤྲུལ་དུ་བྱས་དྲི།<«གཡང་»«ཤེས་»>།

il manifesta l’état d’arhat (lit. l’arhat-même). Alors,

“J’ai maintenant accompli tout ce qui devait l’être, se dit-il. Ma décision est prise : je vais entrer dans la sphère de l’apaisement.” Il accomplit les miracles de s’élever dans l’espace, d’y demeurer immobile, de faire tomber la pluie et de faire filer des éclairs. Puis, il s’engagea entièrement dans la sphère de l’au-delà de la souffrance qui est débarrassée des restes corporels. Son précepteur informa ses parents et ils firent ensembles de grandioses offrandes de circonstance.

དེས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས་

Après être devenu un arhat,

བསམས་པ།

il pensa : «

བདག་གིས་འཁོར་བའི་ལུས་འདིས་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་གྱིས་_{<«ལྷོས་»ཀྱི>}།

J'ai fait ce qui devait être fait avec ce corps samsarique.

མ་ལ་

Décidément,

ད་_{<«ཤི་»ཟླ>}ནི་བདག་གི་བའི་དབྱིངས་སུ་འཕྱག་པར་བྱའོ་སྤྲུལ་དུ་

maintenant, je vais entrer dans la sphère de la paix. »

བསམས་ནས།

pensa-t-il. Puis,

འབར་བ་དང་ལམ་མེར་འདུག་པ་དང་ཆར་འབབ་པ་དང་སྒྲོག་འབྱུང་བའི་ཆོ་འཕུལ་རྣམས་བསྟན་ཏེ།

il montra les miracles de s'élever (lit. brûler) et de demeurer immobile, puis [ceux] de la pluie qui tombe et des éclairs qui filent et

ཐུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་_{<«གཡུང་»འདམ།>}སུ་ཡོངས་སུ་_{<«གཡུང་»«འི་»«ཤི་»«རྣམ་»«ཙོ་»«ལྷོས་»—ཡོངས་སུ>}ཐུང་ན་ལས་འདས་ནས།

il passa entièrement au-delà de la souffrance dans la sphère de l'au-delà de la souffrance sans restes corporels (lit. d'un agrégat) et

མཁན་པོས་དེའི་པ་མ་ལ་_{<«གཡུང་»«འི་»«ཤི་»«རྣམ་»«ཙོ་»—ལ།>}སྟན་ཏེ།

[son] précepteur le raconta à ses parents et

དེའི་པ་མ་གཉིས་དང་མཁན་པོས་སྐྱ་གདུང་གི་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་

ses deux parents et [son] précepteur firent de grandes offrandes à ses reliques corporelles et

Le précepteur formula le souhait suivant : “Quelle merveille ! Grâce à ces racines vertueuses, où que je naisse, puissé-je toujours me trouver dans une famille qui vit dans l’opulence, qui possède de grandes richesses et d’innombrables biens. Par mes actes, puissé-je contenter le Bienheureux Bouddha que deviendra le jeune brahmane Uttara, selon la prophétie du complet et parfait Bouddha Kāśyapa. Puissé-je ne rien faire qui lui déplaie. Puissé-je obtenir des qualités comme les siennes. Lorsque je m’engagerai entièrement dans l’au-delà de la souffrance, puissent le Bienheureux et son quadruple entourage me faire les offrandes de circonstance.”

མཁན་པོས་སྟོན་ལས་བཏབ་པ།

le précepteur fit ce souhait : «

གྲེ་མ་

Quelle merveille !

དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་བདག་གང་དང་གང་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་_{<«གཡུང་»«ཤི་»ཟླ>}དང་དེར་བྱུག་ཅིང་མོར་མང་ལ་ཡོངས་སྟོན་ཆེ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བར་བྱར་ཅིག །

Grâce à ces racines vertueuses, puissé-je toujours naître dans une lignée familiale qui est riche, possède de grandes (lit. nombreuses) richesses et de nombreux (lit. grands) biens.

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་འོད་སྟངས་གིས་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་སྤྱོད་ལུང་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱལ་བཙེམ་ལྷན་འདས་དེ་མཉེས་པར་བྱེད་པར་བྱར་ཅིག །

Puissé-je contenter par mes actes le Bienheureux Bouddha que [deviendra] le jeune brahmane Uttara [d’après] la prophétie du complet et parfait Bouddha Kāśyapa.

མི་མཉེས་པར་བྱེད་པར་མ་བྱར་ཅིག །

Puissé-je ne rien faire qui le mécontente.

ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱར་ཅིག །

Puissé-je aussi obtenir des qualités semblables à celles-ci.

བདག་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ན་ཡང་

Lorsque je passerai entièrement au-delà de la souffrance, aussi,

བཅོམ་ལྷན་འདས་འཁོར་བཞི་པོ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ <«གཡང་»«པེ་»གི> མཆོད་པའི་ལས་མཛད་པར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་
 puisse le Bienheureux et les quatre entourages [me] faire les
 offrandes (lit. l'action des offrandes). »
 བྱས་སོ།།
 dit-il.

Voyez-vous, moines, à cette époque, ce moine était Pūraṇa lui-même. Les souhaits qu'il formula après avoir fait les offrandes de circonstances à cet arhat lui valurent de toujours naître dans une famille qui vit dans l'opulence, qui possède de grandes richesses et d'innombrables biens.

དགེ་སློང་དག་
 Moines,
 འདི་ཇི་ <«ཞོལ་»ཟི> ལྷན་དུ་སེམས།
 que pensez-vous de ceci ?
 དེའི་ཆོ་དགེ་སློང་དུ་ཁྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྫོགས་བྱེད་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 À cette époque, celui qui était ce moine est Pūraṇa lui-même, et
 དེས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ནས་
 [qu'] il ait fait les offrandes à cet arhat et
 ལྷན་ལས་བཏབ་པའི་ལས་དེའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པས་གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་དང་དེར་ལྷག་ཅིང་ནོར་མང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཏེ།
 [qu']il ait formulé ce souhait, le résultat de l'action d'avoir fait
 [ces souhaits] le fit naître dans une lignée familiale qui est riche,
 possède de grandes (lit. nombreuses) richesses et de nombreux (lit.
 grands) biens à chacune de ses naissances (lit. partout où il
 naissait, à chacun de ces endroits). Ainsi,

Moines, je suis devenu en tout point l'égal du complet et parfait Bouddha Kāśyapa. J'ai obtenu une force égale à la sienne, des moyens habiles et des actes égaux aux siens. C'est pourquoi il m'a contenté et n'a rien fait qui m'a déplu. Il s'est retiré du monde selon mon enseignement. Il a éliminé toutes les émotions perturbatrices et il a manifesté l'état d'arhat. Maintenant qu'il est entièrement passé au-delà de la souffrance, le quadruple entourage lui a fait les offrandes de circonstance. »

དགེ་སློང་དག་
 moines,
 ང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་དང་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པ་དང་ཤུགས་མཉམ་པ་དང་མཛད་པ་མཉམ་པ་དང་ཐབས་མཉམ་པ་བརྟེན་པར་གྱུར་ནས།
 je suis devenu en tout point (lit. très) l'égal du complet et parfait
 Bouddha Kāśyapa, j'ai obtenu une force égale [à la sienne], des
 moyens [habiles] égaux [aux siens] et des actes égaux [aux siens],
 འདིས་ང་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ <«གཡང་»པ་བྱེད་དེ། «པེ་»«ལྷན་»«ཙོ་»«ཞོལ་»པར་བྱེད་དེ།>
 il m'a contenté et
 མི་མཉེས་པར་མ་བྱས་ལ།
 n'a rien fait qui me mécontente, puis
 ང་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་ནས།
 il s'est retiré du monde selon mon (lit. à moi-même) enseignement et
 ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ་ <«གཡང་»«པེ་»གི།>
 il a éliminé toutes les émotions perturbatrices et
 དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མཛོད་སྲུང་དུ་བྱས་ནས། <«གཡང་»«པེ་»+དེ།>

il a manifesté l'état d'arhat.

ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདས་པ་ན་ཡང་

Lorsqu'il est entièrement passé au-delà de la souffrance, aussi,

འཁོར་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པའི་ལས་བྱས་པོ།།

les quatre entourages [lui] ont fait les offrandes (lit. l'action des offrandes). »